

K

KULTUR
& NOJE

06-7848293
kultur@vasabladet.fi

Personalen på företaget Fountainhead firar en framgång i Wasa teater-pjäsen "Ayn". "Fountainhead" är för övrigt titeln på en roman av filosofen Ayn Rand. FOTO: FRANK A UNGER

En katastrofal debut på Wasa Teater

RECENSION. En rakets kommer lastad med elände i "Ayn". Manusförfattaren Andreas Westerberg, utbildad ingenjör, behärskar vår tids jargong.

"Har jag hamnat på Wasa future festival?" tänker jag då vd:n Carl Bjurfors (Markus Lytts) presenterar Fountainheads verksamhet och visioner. Företagets nya projekt är att inleda gruvdrift i rymden. Men jag befinner mig inte på festivalen där ministrar, politiker och olika experter diskuterar framtiden.

Jag ser pjäsen "Ayn" på Wasa Teater.

På Fountainhead undviker man ordet problem – "Det finns inga motgångar, bara möjligheter". Bjurfors anställer Pontus Torvalds (Jan-Christian Söderholm) för att räkna ut hur man styr in en asteroid på omloppsbana kring jorden. Men vd:n har blandat ihop Pontus Torvalds med datageniet Linus Torvalds.

Naturligtvis uppstår problem.

Pontus räknar fel, vilket gör att asteroiden hamnar på kollisionskurs med jorden. En kollision innebär jordens undergång.

PJÄSTITELN "AYN" har manusförfattaren och regissören Andreas Westerberg inspirerats till av den rysk-amerikanska filosofen Ayn Rand, som förespråkade självskhet och ansåg det moraliskt förkastligt att hjälpa varandra. På pappret är "Ayn"

Då Carl Bjurfors (Markus Lytts) och Renata Rönn (Carola Sarén) agerar är det många kollegor som hamnar i kläm. FOTO: FRANK A UNGER

helt rätt för Wasa teater: Manuset, författat av korsholmaren Wasa Teater-debutanten Westerberg, har en samtida tematik – med ambitionen att ge publiken såväl underhållning som tuggmotstånd. Westerberg hade klimatdebatten som utgångspunkt för manuset. Han bytte ut klimathotet mot ett mera påtagligt hot, nämligen en asteroid på kollisionskurs med jorden.

Kärnan i handlingen är hur individualiserade människor ska kunna samarbeta för att lösa stora gemensamma problem. "Är vi villiga att riskera våra karriärer och drömmen om en ekonomi som växer i all oändlighet? Det kan ju hända att forskarna har fel." är en av Westerbergs frå-

TEATER

Ayn

Av: Andreas Westerberg
Regi: Andreas Westerberg
Scenografi och kostymdesign: Anders Karls
Ljuddesign: Dennis Lindén
Ljusdesign: Kristoffer Svenn
Mask- och perukdesign: Anna Vesterback
Musik: Ralf Nyqvist
Animationer: Richard Björklund
Projektioner, video: Frank A. Unger
Skådespelare: Jan-Christian Söderholm, Markus Lytts, Jonas Bergqvist, Johan Aspelin, Maria Udd, Carola Sarén, Lina Ekblad och Tinja Sabel.
Generalrepetition på Wasa Teater den 11 september.

geställningar i "Ayn".

"Ayn" beskrivs som en "katastrofal kontorskomedi". Katastrofal syftar, tack och lov, inte på pjäsens standard. Temat är tungt men pjäsen innehåller många välbekanta och lättsmälta humorkomponenter, exempelvis Linus Torvalds-missförståndet. En annan är fyllescenen i första akten då vd:n Bjurfors och den iskalla analytikern Renata Rönn (Carola Sarén) ytor krackelerar.

Teaterpubliken i Vasabruk får se komedier i vilken humorn och feelpåskämningen accelererar. Det humoristiska greppet i "Ayn", speciellt i andra akten, är mörkare och satiriskt. Ju närmare undergången karaktärerna kommer desto mer framträder deras karaktärsdrag via kläderna. Anders Karls har designat kostymer som skapar snärtig accentuering i den sparsmakade scenografin.

"Ayn"-kontoret är ett mikrokosmos där extremindividualisterna kör sitt race och de övriga försöker hantera tillvaron. Då är den nervösa mellanchefen Jean Lassfolk (Johan Aspelin) ett av de första offren. Ordet samarbetsförhandlingar drabbar honom som kryptonit plågar Stålmannen. Kollegan och kontrollfreaken Petronalla (Lina Ekblad) upprätthåller företagets absurdt kliniska "rent bord"-filosofi.

Söderholms Torvalds-gestalt beterar sig relativt normalt, eller rättare sagt mänskligt. Han söker tröst genom att lyssna på gamla "Naturvaktarna"-program. De vardagliga diskussionerna om insekter är en mild motpol i jakten på framgång, investera-re och miljonkapital.

LYTTSGÖREN energisk comeback på teaterscenen efter några års frånvaro. Vd:n Bjurfors följer tanken om att "Affärsvärlden drivs av hopp och framtidstro, och det är det vi måste ge dem". Samtidigt har Lytts överraskande lite stoff att arbeta med gällande Bjurfors eventuella tro och tvivel i den stundande katastrofen. Maria Udd har en liknande situation. Hon spelar också en vd, vars syfte mest framstår som projektyta för Bjurfors vilja att synas i rampljuset. Sarén är obehaglig chef för human resources-avdelningen. Tajmingen i de humoristiska replikerna är, som vanligt, kläderfri.

Förutom "Naturvaktarna" är Fountainheads teknikavdelning en vik-

tig kontrast till företagsledningens skrupelfria agerande. Alf "Gandalf" Björkman (Jonas Bergqvist) och Ann-Britt "Seven" Jåfs (Tinja Sabel") gestaltar även de stereotyper – och gör det på ett skönt sätt. Bergqvist känns lika bekväm i rollen som lajvphantasten "Gandalf" är i valet av byxor.

EN AV pjäsens finaste scener är mötet mellan Petronella och "Gandalf". Det uppstår en innerlighet då de berättar om vad de ska göra i stunden som jorden krossas av asteroiden. Det är rörande, men även ett av få möten där karaktärer med olika livsfilosofi verkligen ser och har förståelse för varandra i "Ayn". Den stora behållningen i pjäsen är att Westerberg visar effekterna av den bristen.

"Det är alldeles för lätt att fortsätta som tidigare och tro att det fungerar i all evighet. Men så är det inte längre. Förändringen är så brutal."

"Titta på företagen i Kina eller Silicon Valley. Det är unga företag och unga entreprenörer som ifrågasätter allt och bygger ständigt nytt."

Det kunde vara repliker i "Ayn", men är det inte. Strategiexperten Juha Tiihonen sade detta under veckoslutets Vasa future festival.

Westerberg, utbildad ingenjör som jobbat i sex år på ett storföretag i Wasa, kan onekligen jargongen.

"Bergqvist känns lika bekväm i rollen som lajvphantasten 'Gandalf' är i valet av byxor."

Patrik Back

patrik.back@vasabladet.fi
06-7848 232